T073 BL III (131) Đề Bà Đạt Đa-Phá Tăng-Nêu Dẫn Các Việc-Luật Tứ Phần

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

PHAÀN 3: NEÂU DAÃN CAÙC VIEÄC: THOÏ GIÔÙI, THUYEÁT GIÔÙI, AN CÖ, TÖÏ TÖÙ, DA THUOÄC, Y, THUOÁC V.V...

Chöông XV: PHAÙ TAÊNG1867

1. Ñeà-Baø-Ñaït-Ña Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù. Baáy giôø coù nhaân duyeân, chuùng Taêng taäp hôïp. Ñeà-baø-ñaït-ñal868 töø choã ngoài ñöùng daäy, haønh xaù-la: - Caùc Tröôûng laõo naøo chaáp thuaän naêm vieäcl869 naøy laø phaùp, laø tyø- ni, laø lôøi daïy cuûa Phaät thì ruùt moät theû. Baáy giôø coù naêm traêm vò Tyø-kheo taân hoïc voâ trí ruùt theû. Luùc aáy toân giaû A-nan töø choã ngoài ñöùng daäy laáy Uaát-ña-la-taêng maëc vaøo moät beân, noùi nhö vaày: - Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän naêm vieäc naøy laø phi phaùp, phi tyø- ni, phi lôøi Phaät daïy, thì laáy Uaát-ña-la-taêng maëc moät beân. Trong ñoù coù saùu möôi tröôûng laõo Tyø-kheo laáy Uaát-ña-la-taêng maëc moät beân. Baáy giôø Ñeà-baø-ñaït-ña noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Naøy caùc tröôûng laõo, chuùng ta khoâng caàn Phaät vaø chuùng Taêng. Chuùng ta cuøng nhau taùc phaùp yeát-ma thuyeát giôùi. Hoï lieàn ñeán trong nuùi Giaø-da.l870 Ñeà-baø-ñaït-ña ñeán trong nuùi Giaø- da, lìa Phaät vaø Taêng, töï taùc yeát-ma thuyeát giôùi. Baáy giôø coù soá ñoâng Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, kính leã saùt chaân roài ngoài qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Trong thaønh Vöông-xaù coù nhaân duyeân, chuùng Taêng hoäi hoïp. Ñeà- baø-ñaït-ña töø choã ngoài ñöùng daäy haønh truø, noùi: “Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän naêm vieäc naøy laø phaùp, laø tyø-ni, laø lôøi Phaät daïy thì ruùt theû.” Trong soá ñoù naêm traêm vò Tyø-kheo taân hoïc voâ trí lieàn ruùt theû. Tröôûng laõo A-nan

l867. Tham chieáu Pali, Cūnavagga 7 Sanghabhe akakkhandham. Vin. ii. l79. Nguõ phaàn 25 “Phaùp taêng phaùp” (T22nl42l tr.l64a); Thaäp tuïng >6, “Taïp tuïng, Ñieàu-ñaït söï” (T2>nl4>5 tr.257a); Caên baûn phaù taêng söï, 20 quyeån, (T2>nl450 tr.99). l868. Xem Phaàn i, Ch. ii, taêng-giaø-baø-thi-sa l0, phaù Taêng luaân. l869. Xem Phaàn i, tr. / & cht. ll8. l870. Giaø-da sôn . Vin.ii. l96: Gaya-sīsa.

lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, laáy Uaát-ña-la-taêng maëc moät beân, noùi: “Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän naêm phaùp naøy laø phi phaùp, phi tyø-ni, phi lôøi Phaät daïy, thì xaû Uaát-ña-la-taêng maëc moät beân.” Baáy giôø coù saùu möôi Tröôûng laõo Tyø-kheo xaû Uaát-ña-la-taêng, maëc moät beân. Ñeà-baø- ñaït-ña noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Chuùng ta coù theå xaû Phaät vaø Taêng, töï mình taùc yeát-ma thuyeát giôùi.” Roài lieàn ñeán trong nuùi Giaø-da, xaû Phaät vaø Taêng taùc yeát-ma thuyeát giôùi. Ñöùc Phaät daïy: - Keû si phaù Taêng naøy, coù taùm ñieàu phi chaùnh phaùpl87l troùi buoäc, che laáp, tieâu dieät thieän taâm, Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ höôùng ñeán phi ñaïo trong neâ-leâl872 moät kieáp, khoâng theå cöùu ñöôïc. Taùm ñieàu phi chaùnh phaùp aáy laø gì? Lôïi, khoâng lôïi, khen, khoâng khen, cung kính, khoâng cung kính, aùc tri thöùc, öa baïn aùc.l87> Coù taùm ñieàu phi chaùnh phaùp nhö vaäy

troùi buoäc, che laáp, tieâu dieät thieän taâm, Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ höôùng ñeán phi ñaïo trong neâ-leâ moät kieáp, khoâng theå cöùu ñöôïc. Neáu Ta thaáy Ñeà-baø-ñaït-ña coù thieän phaùp baèng sôïi loâng, sôïi toùc, thì ta ñaõ khoâng ghi nhaän vaø noùi "Ñeà-baø-ñaït-ña seõ ôû trong Neâ-leâ moät kieáp khoâng theå cöùu ñöôïc." Do ta khoâng thaáy Ñeà- baø-ñaït-ña coù ñöôïc thieän phaùp baèng sôïi loâng, sôïi toùc, neân môùi ghi nhaän vaø noùi, "Ñeà-baø-ñaït-ña seõ ôû trong Neâ-leâ moät kieáp khoâng theå cöùu ñöôïc." Thí nhö coù ngöôøi chìm trong hoá xí. Coù ngöôøi muoán keùo noù ra. Nhöng khoâng thaáy ôû nôi noù coù choã saïch naøo baèng sôïi loâng, hay sôïi toùc ñeå duøng tay naém noù keùo ra. Nay quaùn saùt Ñeà-baø-ñaït-ña cuõng laïi nhö vaäy. Khoâng thaáy coù moät baïch phaùp naøo baèng sôïi loâng, hay sôïi toùc. Bôûi vaäy Ta noùi, "Ñeà-baø-ñaït-ña seõ ôû trong Neâ-leâ moät kieáp khoâng theå cöùu ñöôïc." Baáy giôø toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân ñi ñeán trong nuùi Giaø-da. Coù Tyø-kheo thaáy vaäy, than khoùc söôùt möôùt, vaø ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, ngoài lui qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Ñeä töû haïng nhaát cuûa Ñöùc Theá Toân cuõng ñeán nuùi Giaø-da. Ñöùc Phaät baûo: - Naøy Tyø-kheo, ngöôi ñöøng lo sôï. Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñeán trong nuùi Giaø-da laø vì vieäc lôïi ích. Ñeà-baø-ñaït-ña ôû trong nuùi Giaø-da cuøng voâ soá chuùng vaây quanh ñang noùi phaùp, töø xa thaáy Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñeán lieàn noùi:

l87l. Taùm phi chaùnh phaùp . Cuõng goïi laø 8 theá gian phaùp, hay 8 ngoïn gioù.
Xem Taäp dò moân l8 (tr.442c28). Pali: attha-lokadhamma, Cf. Sangīti, D. iii. 260. l872. Neâ-leâ ; töùc ñòa nguïc. Pali (Skt.) niraya. l87>. Xem Taäp dò moân, daãn treân: ñaéc, baát ñaéc, huûy, döï, xöng, cô, khoå, laïc. Pali, ñaõ daãn: lābho (ñaéc), alābho (thaát), yaso (danh döï), ayaso (sæ nhuïc), nindā (cheâ), pasasā (khen), sukha (söôùng), dukkha (khoå).

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l07l

- Thieän lai! Thaày laø ñaïi ñeä töû. Tuy tröôùc ñaây khoâng chaáp thuaän maø nay ñaõ chaáp thuaän. Tuy coù muoän nhöng toát. Tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñeán nôi, traûi choã ngoài maø ngoài. Baáy giôø, Ñeà-baø-ñaït-ña ôû tröôùc ñaïi chuùng, laøm nhö thöôøng phaùp cuûa Phaät, baûo Xaù-lôïi-Phaát vì chuùng Taêng noùi phaùp, nay ta ñau löng taïm nghæ khoûe moät chuùt. Khi aáy Ñeà-baø-ñaït-ña cuõng laøm gioáng nhö Ñöùc Theá Toân, töï xeáp Taêng-giaø-leâ thaønh boán lôùp, naèm nghieâng beân höõu nhö con sö töû. Boãng nhieân, nghieâng veà phía taû nhö con Daõ can, naèm nguû ngaày. Tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi Muïc-lieân: - Nay coù theå thò hieän cho ñaïi chuùng, khieán sinh taâm yeåm ly. Tröôûng laõo Muïc-lieân nghe Xaù-lôïi-phaát noùi vaäy, roài duøng thaàn thoâng bay leân hö khoâng, hoaëc hieän hình noùi phaùp, hoaëc aån hình maø noùi phaùp, hoaëc hieän nöûa hình maø noùi phaùp, hoaëc aån nöûa hình maø noùi phaùp, coù luùc tuoân ra khoùi, coù luùc tuoân ra löûa, coù khi phaàn döôùi thaân tuoân ra löûa, phaàn treân thaân tuoân ra nöôùc, hoaëc coù khi phaàn treân thaân tuoân ra löûa, phaàn döôùi thaân tuoân ra nöôùc, coù khi caû thaân thaønh ngoïn löûa chaùy, maø töø loã chaân loâng tuoân ra nöôùc. Tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát bieát Ñaïi Muïc-lieân

ñaõ thò hieän cho ñaïi chuùng naøy, khieán sinh taâm yeåm ly roài, lieàn noùi phaùp töù ñeá Khoå-Taäp-Taän-Ñaïo. Khi aáy caùc Tyø-kheo lieàn töø nôi choã ngoài xa lìa traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch. Baáy giôø tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân baûo caùc Tyø-kheo: - Ai laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân haõy theo toâi trôû veà. Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân cuøng naêm traêm Tyø-kheo lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ra ñi. Tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ra ñi chöa bao laâu, Tam-vaên-ñaït-ñal874 lay ngoùn chaân cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña vaø noùi vôùi Ñeà-baø-ñaït-ña: - Thöùc daäy! Thöùc daäy! Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân daãn naêm traêm Tyø-kheo rôøi choã ngoài ra ñi roài. Ñeà-baø hoaûng hoát thöùc daäy, maùu noùng noåi leân, töø maët vaø loã chaân loâng tieát ra. Caùc Tyø-kheo thaáy tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñaõ daãn naêm traêm Tyø-kheo trôû veà, vui möøng ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, ngoài qua moät beân, baïch Phaät: - Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñaõ daãn naêm traêm Tyø-kheo trôû veà roài! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Ñaây khoâng phaûi laø laàn thöù nhaát Xaù-lôïi-phaát phaù Ñeà-baø-ñaït-ña maø laø laàn thöù hai Xaù-lôïi-phaát phaù vôõ Ñeà-baø-ñaït-ña. Ñôøi quaù khöù thuôû xa xöa coù nieân thieáu Baø-la-moân teân laø Taùn-

l874. Ñoàng baïn cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña, xem Phaàn i, Ch.v Ba-daät-ñeà >> & l57.

nhaõ,l875 ñeán choã ngöôøi thaày daïy baén, thöa: Toâi muoán hoïc ngheä thuaät baén. OÂng thaày daïy baén noùi, - Ñöôïc! Taùn-nhaõ theo hoïc baén baûy naêm. Qua baûy naêm roài lieàn nghó: Nay ta hoïc baén, ñeán khi naøo môùi xong? Roài lieàn ñeán choã oâng thaày thöa: Toâi phaûi hoïc ngheä thuaät baén naøy vôùi thôøi gian bao laâu? OÂng Thaày lieàn baûo laáy caây cung, keùo daây cung ra, ñaët muõi teân vaøo vaø noùi: - Ta coù nhaân duyeân vaøo thoân. Ñôïi ta trôû veà seõ baén. OÂng thaày ra leänh nhö vaäy roài ñi vaøo thoân. Khi aáy Taùn-nhaõ nghó: Taïi sao thaày cuûa ta baûo ta keùo daây ñaët teân vaøo, roài laïi ñôïi thaày veà môùi baén? Nay ta cöù baén thöû xem coù vieäc gì xaûy ra? Tröôùc maët Taùn-nhaõ coù caây sa-la to lôùn. Khi muõi teân ñöôïc baén ra xuyeân qua caây aáy roài rôi saâu xuoáng ñaát, khoâng thaáy. OÂng thaày vaøo thoân, xong vieäc trôû veà, ñeán choã Taùn-nhaõ hoûi: - Ngöôi chöa baén chöù? Taùn-nhaõ traû lôøi: - Baén roài. Vò thaày noùi: - Ngöôi laøm ñieàu khoâng toát. Neáu ngöôi khoâng baén muõi teân thì seõ laø baäc ñaïi sö toái thöôïng trong coõi Dieâm-phuø-ñeà. Nay ta laø ñaïi sö baäc nhaát. Neáu ta qua ñôøi, thì seõ coù ngöôi. Vò thaày lieàn trang ñieåm cho ñöùa con gaùi cuûa mình vaø ñem naêm traêm caùi teân, luoân caû chieác xe ngöïa, cho ngöôøi hoïc troø. Taùn-nhaõ nhaän roài, treân ñöôøng ñi phaûi traûi qua vuøng hoang vu. Taùn-nhaõ lieàn ñeå vôï treân xe, duøng naêm traêm caùi teân naøy ñeå qua vuøng hoang vu. Baáy giôø, coù boïn cöôùp goàm naêm traêm ngöôøi ñang aên nôi vuøng hoang vu. Taùn-nhaõ noùi vôùi vôï: - Em ñeán choã boïn cöôùp ñeå xin thöùc aên. Ngöôøi vôï lieàn ñeán noùi vôùi boïn cöôùp: - Taùn-nhaõ baûo toâi ñeán ñaây xin thöùc aên. Khi aáy thuû lónh cuûa boïn giaëc quan saùt, roài noùi: - Xem ngöôøi ñöôïc sai naøy, bieát kia khoâng phaûi laø ngöôøi taàm thöôøng. Haõy cho thöùc aên. Trong khi ñoù, moät teân giaëc coù yù nghó: Chuùng ta ñeå ngöôøi naøy soáng maø chôû vôï ñi aø? Taùn-nhaõ lieàn

baén moät muõi teân, teân giaëc ñoù bò truùng teân, cheát. Teân giaëc khaùc laïi cuõng ñöùng daäy noùi: Chuùng ta ñeå ngöôøi naøy soáng maø chôû vôi ñi aø? Taùn-nhaõ laïi cuõng baén moät muõi teân. Teân giaëc ñoù bò truùng teân, cheát. Cöù nhö vaäy, töøng ñöùa moät ñöùng leân, ñeàu bò truùng teân maø cheát.

l875. Taùn-nhaõ .

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l07>

Baáy giôø Taùn-nhaõ coøn moät muõi teân. Chæ coøn thuû lónh cuûa boïn cöôùp, chöa coù sô hôû ñeå buoâng teân. Taùn-nhaõ lieàn noùi vôùi vôï. - Em haõy côûi aùo ñeå xuoáng ñaát. Ngöôøi vôï lieàn côûi aùo. Teân giaëc sô yù. Töùc thì muõi teân ñöôïc baén ra, gieát cheát. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo. - Caùc oâng coù bieát chaêng, naêm traêm teân giaëc tröôùc kia chính laø naêm traêm Tyø-kheo hieän nay. Thuû lónh boïn cöôùp laø Ñeà-baø-ñaït-ña. Taùn-nhaõ Baø-la-moân ñaâu phaûi ai khaùc, maø laø Xaù-lôïi-phaát. Nhö vaäy, tröôùc kia Xaù- lôïi-phaát ñaõ phaù, nay laïi phaù laàn thöù hai. Khi aáy Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân daãn naêm traêm Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân baïch Phaät: - Naêm traêm Tyø-kheo naøy tuøy thuaän Ñeà-baø-ñaït-ña taïo thaønh bieät chuùng. Nay coù caàn phaûi thoï ñaïi giôùi laïi? Ñöùc Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân: - Tyø-kheo tuøy thuaän Ñeà-baø-ñaït-ña tröôùc kia ñaõ coù giôùi. Nay chæ neân höôùng daãn hoï taùc phaùp saùm hoái Thaâu-lan-giaù maø thoâi. Toân giaû Muïc-lieân baïch Phaät: - Ñöùc Theá Toân khi ôû giöõa voâ soá chuùng baûo Xaù-lôïi-phaát: “OÂng haõy noùi phaùp. Nay Ta ñau löng caàn nghæ moät chuùt.” Ñeà-baø-ñaït-ña cuõng baét chöôùc y nhö vaäy. Töï xeáp Taêng-giaø-leâ thaønh boán lôùp, roài naèm nghieâng phía beân taû, gioáng nhö con Daõ can, naèm nguû vaø ngaùy. Ñöùc Phaät baûo Muïc-lieân: - Chaúng phaûi ngaøy nay Ñeà-baø-ñaït-ña baét chöôùc ta ñeå roài phaûi bò khoå. Maø ñaây laø laàn thöù hai, vì baét chöôùc ta maø phaûi bò khoå naõo. Naøy Muïc-lieân, ñôøi quaù khöù xa xöa veà tröôùc, beân taû cuûa nuùi chuùa Tuyeát sôn coù moät ao nöôùc lôùn, moät con voi lôùn soáng beân ao. Voi lôùn kia xuoáng ao nöôùc taém röûa, uoáng nöôùc, roài duøng voøi nhoå laáy goác sen, röûa saïch aên. Khí löïc doài daøo, hình theå töôi saùng. Moät con voi nhoû thöôøng ñi theo voi lôùn. Voi nhoû baét chöôùc voi lôùn, xuoáng ao taém, roài nhoå laáy goác sen, khoâng röûa saïch buøn maø aên. Do aên goác sen khoâng saïch kia neân khí löïc khoâng ñaày ñuû, hình theå khoâng töôi saùng, beøn sinh beänh. Theá Toân noùi keä: Chuùng ta khoâng ham muoán. AÊn sen raát thanh tònh. Voi nhoû aên buøn taïp; Hoïc ñoøi khieán phaûi bònh. Thaây cheát coù hôi thoái.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l74

AÊn tieâu, ôi töï heát. Ngöôøi naøo haønh phi phaùp, Ñeâm daøi khí khoâng döùt, Tham duïc, saân nhueá, si. Tröôïng phu coù aùc taâm. Ngöôøi si töï laøm haïi. Nhö traùi nhieàu, nhaùnh gaõy. Caây chuoái, loät beï, cheát. Truùc lau, cuõng nhö vaäy. Ngöôøi khoán, lôïi döôõng haïi. Con löøa mang thai cheát. 2. Truyeän Thieän Haønh Ñöùc Phaät baûo Muïc-lieân: - Voi lôùn töùc laø Ta. Voi nhoû laø Ñeà-baø-ñaït-ña. Ñöùc

Phaät noùi: - Ñaây laø laàn thöù hai, Ñeà-baø-ñaït-ña baét chöôùc Ta maø phaûi chòu khoå n aõo. Caùc Tyø-kheo lieàn nghó: “Hy höõu thay, Ñeà-baø-ñaït-ña, ñeä töû Ñöùc Theá Toân maø laïi boäi aân laøm vieäc phi phaùp, ñem taø giaùo phaù hoaïi naêm traêm ñeä töû nhö vaäy.” Ñöùc Theá Toân bieát taâm caùc Tyø-kheo nghó nhö theá, lieàn baûo caùc Tyø-kheo: - Ñeà-baø-ñaït-ña chaúng phaûi chæ ngaøy nay môùi phaù hoaïi ñeä töû cuûa Ta. Thuôû quaù khöù, coù hai vua Dieâm-phuø-ñeà. Moät ngöôøi teân laø Nguyeät. Ngöôøi thöù hai teân laø Nguyeät Ích. Ngöôøi sinh ngaøy möôøi boán ñaët teân laø Nguyeät. Ngöôøi sinh ngaøy möôøi laêm goïi laø Nguyeät Ích. Hai vò thuaän hoøa vôùi nhau khoâng coù söï hieàm khích. Trong coõi Dieâm-phuø-ñeà coù moät con soâng teân laø Tu-la-tra. Moãi beân bôø soâng ñeàu coù boán möôi hai ngaøn thaønh. Quoác ñoä roäng raõi, baèng phaúng, trang nghieâm toát ñeïp. Nhaân daân giaøu coù, cuûa caûi phong phuù, thöùc aên doài daøo. Khi aáy beân bôø soâng Tu-la-tra cuûa vua Nguyeät Ích coù caùi thaønh cuõng mang teân laø Tula-tra, ñoâng taây möôøi hai do tuaàn, nam baéc baûy do tuaàn. Hai vua höùa heïn nhau, “Toâi sinh con trai seõ cöôùi con gaùi cuûa baïn. Baïn sinh con trai seõ cöôùi con gaùi cuûa toâi.” Baáy giôø, vua Nguyeät Ích khoâng coù con caùi. Vì muoán caàu (9llal) coù con neân ñeán caùc mieãu, am thaàn nöôùc ñeå leã kính, thôø cuùng chö thieân, nhö Maõn thieän thieân, Baûo thieän thieân, maët trôøi, maët traêng, Thích, Phaïm, thaàn ñaát, thaàn löûa, thaàn gioù, Ma-heâ-thuû-la

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l75

thieân, thaàn vöôøn, thaàn röøng,

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l76

thaàn ñoàng troáng, thaàn chôï, thaàn quyû töû maãu, thaàn thaønh quaùch… vì caùc nôi laøm phöôùc vôùi hy voïng seõ coù con. Khi aáy beân kia soâng Tu- la-tra coù hai vò Tieân nhaân ñaéc nguõ thoâng. Baáy giôø, Thaàn Soâng taâu vôùi vua: “Beân kia soâng Tu-la-tra coù hai vò Tieân nhaân ñaéc nguõ thoâng. Neáu vò Tieân kia öôùc nguyeän sinh laøm con Vua thì Vua seõ coù con. Vua Nguyeät Ích lieàn ñeán beân bôø soâng, tuaàn töï ñi tìm ñeán choã Tieân nhaân, noùi vôùi tieân nhaân: “Tieân nhaân bieát chaêng, nhaø toâi khoâng coù con. Neáu caùc ngaøi öôùc nguyeän sinh nôi nhaø toâi thì khi maïng chung seõ ñöôïc sinh. Neáu sinh vaøo nhaø toâi thì nguõ duïc ñaày ñuû, tieâu duøng khoaùi laïc, khoâng khi naøo thieáu thoán.” Tieân nhaân traû lôøi: “Coù theå ñöôïc.” Vua Nguyeät Ích vui möøng, trôû veà nhaø. Sau baûy ngaøy, moät Tieân nhaân maïng chung. Lieàn khi aáy ñeä nhaát phu nhaân coù thai. Ngöôøi nöõ coù ba loaïi trí: bieát khi coù thai, bieát do ñaâu maø coù, bieát ñaøn oâng coù yù ham muoán. Phu nhaân taâu vôùi vua: - Vua coù bieát chaêng? Nay thieáp ñaõ coù thai. Nhaø vua noùi: - Raát sung söôùng.. Nhaø vua taêng gia vieäc cuùng döôøngl876 nhieàu hôn gaáp boäi. Khi aáy Tieân nhaân thöù hai, sau baûy ngaøy laïi maïng chung. Lieàn khi ñoù ñeä nhò phu nhaân coù thai. Phu nhaân taâu vôùi nhaø vua: - Nhaø vua coù bieát chaêng? Nay thieáp ñaõ coù thai. Nhaø vua laïi taêng theâm söï cung caáp, nhö treân. Baáy giôø, nhaø vua sai ngöôøi ñeán beân bôø soâng Tu-la-tra tìm xem coù bao nhieâu Tieân nhaân cheát. Söù giaû lieàn ñeán xem, thaáy hai tieân nhaân ñaõ

cheát, trôû veà taâu vôùi vua: hai Tieân nhaân ñaõ cheát. Vua töï nghó: “Hai Tieân nhaân kia maïng chung, thoï thai vaøo hai phu nhaân cuûa ta.” Sau chín thaùng, phu nhaân sinh con trai, töôùng maïo ñoan chaùnh. Ñeä nhaát phu nhaân cuûa vua sinh con trai, baáy giôø, nhöõng ñieàu toát laønh töï theå hieän ñeán. Coù naêm traêm ngöôøi khaùch buoân ñeán. Naêm traêm khaùch buoân naøy laáy chaâu baùu töø bieån trôû veà. Naêm traêm moû quyù ñeàu töï xuaát hieän. Naêm traêm ngöôøi töû tuø töø nguïc ñöôïc thaû. Khi aáy vua Nguyeät Ích töï tö duy: “Neân ñaët haøi nhi naøy teân gì?” Theo quoác phaùp cuûa nöôùc naøy, khi moät nam nhi môùi sinh thì hoaëc cha meï hay Sa-moân, Baø-la-moân ñaët teân. Nhaø vua töï nghó: “Caàn gì Sa-moân, Baø-la- moân ñaët teân. Ngaøy sinh haøi nhi naøy coù nhieàu ñieàu laønh xuaát hieän, neân ñaët teân laø Thieän Haønh.” Nhaø vua lieàn trao cho boán baø meï ñeå chaêm soùc: moät baø boàng aúm, baø thöù hai taém röûa, baø thöù ba cho buù, baø thöù tö giuùp vui, voi ngöïa, xe coä, laøm caùc kyõ nhaïc, caùc thöù vui chôi, laïi caàm caùi ñuoâi

l876. Phaàn lôùn chöõ “cuùng döôøng“ trong baûn Haùn, coù nghóa laø “haàu haï.” ÔÛ ñaây, Vua taêng gia söï chaêm soùc cho baø vôï.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l77

con chim coâng phía ñaèng sau, trang nghieâm nhöõng thöù vui chôi nhö vaäy. Vöông töû Thieän Haønh tuoåi leân taùm, chín, ñöôïc daïy caùc thöù kyõ ngheä, thö soá, aán hoïa, hyù tieáu, ca vuõ, kyõ nhaïc, caùc moân côõi ngöïa, côõi voi, xe coä, baén cung, thuoäc loaïi chieán ñaáu cuõng ñöôïc daïy. Taát caû caùc boä moân vöông töû ñeàu ñöôïc daïy. Khi ñeä nhò phu nhaân cuûa vua sinh con thì coù nhieàu vieäc xaáu aùc töï khôûi leân. Nhö con Daõ can keâu. A-tu-la naém maët trôøi.l877 Naêm traêm ngöôøi ñaùng toäi cheát ñeán nôi. Theo quoác phaùp cuûa nöôùc naøy, neáu haøi nhi môùi sinh neân môøi Sa-moân, Baø-la-moân ñeán ñaët teân, nhöng nhaø vua töï nghó: “Ñaâu coù phieàn Sa-moân, Baø-la-moân ñaët teân, ngaøy haøi nhi naøy sinh coù nhieàu vieäc xaáu aùc xuaát hieän thì neân ñaët teân laø AÙc Haønh.” Nhaø vua cuõng giao cho boán baø meï chaêm soùc: moät baø boàng aúm, baø thöù hai taém röûa, baø thöù ba cho buù, ba thöù tö giuùp caùc troø vui, voi ngöïa, xe coä laøm caùc kyõ nhaïc, caùc loaïi vui chôi, cho ñeán daïy caùc boä moân chieán ñaáu. Baáy giôø, Thieän Haønh ñöôïc vua raát yeâu meán, vaø caùc vöông töû, phu nhaân, ñaïi thaàn thò tuøng, taát caû nhaân daân tieåu quoác khaùc, khoâng moät ngöôøi naøo khoâng aùi nieäm. Trong khi ñoù, vöông töû AÙc Haønh khoâng ñöôïc nhaø vua yeâu meán, vaø taát caû moïi ngöôøi cuõng khoâng yeâu meán. Baáy giôø, vöông töû AÙc Haønh khôûi yù nghó: “Vöông töû Thieän Haønh ñöôïc nhaø vua vaø taát caû nhaân daân raát yeâu meán. Coøn ta thì khoâng nhöõng chæ nhaø vua khoâng yeâu meán maø bao nhieâu ngöôøi khaùc cuõng khoâng yeâu meán. Ta phaûi tìm caùch naøo ñeå döùt maïng noù?” Baáy giôø, ñeä nhaát phu nhaân cuûa Nguyeät vöông laân quoác, sinh ñöôïc con gaùi, lieàn sai söù ñeán choã vua Nguyeät Ích thoâng baùo: “Ñeä nhaát phu nhaân cuûa toâi sinh ñöôïc con gaùi, seõ laøm vôï cuûa Thieän Haønh, con cuûa oâng baïn.” Moät hoâm, Vöông töû Thieän Haønh nghó: “Chuùng sinh trong coõi Dieâm-phuø-ñeà

ñeàu nhieàu ngheøo khoå. Ta neân vaøo trong bieån caû tìm laáy ngoïc nhö yù chaâu, khieán cho chuùng sinh trong Dieâm-phuø-ñeà khoûi phaûi ngheøo khoå." Thieän Haønh lieàn ñeán choã vua cha thöa: - Chuùng sinh trong coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeàu nhieàu ngheøo khoå. Con muoán vaøo trong bieån caû tìm laáy ngoïc nhö yù chaâu ñeå khieán chuùng sinh nôi Dieâm-phuø-ñeà thoaùt khoûi söï ngheøo khoå. Vua cha lieàn noùi: - Cha coù raát nhieàu vaøng baïc, baûy baùu, voâ soá kho taøng, caùi naøo cuõng ñaày daãy. Con coù theå tuøy yù laáy cho. Thieän Haønh traû lôøi:

l877. Hieän töôïng nhaät thöïc.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l78

- Khoâng theå ñöôïc! Con muoán vaøo trong bieån caû tìm laáy ngoïc nhö yù chaâu, khieán cho chuùng sinh nôi Dieâm-phuø-ñeà khoûi phaûi ngheøo khoå. Vua cha noùi: - Tuøy yù con. Khi aáy Vöông töû AÙc Haønh lieàn coù yù nghó: Nay chính laø luùc ta coù dòp ñeå döùt maïng noù. AÙc Haønh lieàn ñeán choã vua thöa: - Thieän Haønh laø ngöôøi anh maø con raát troïng. Nay anh con muoán vaøo trong bieån caû, neáu con khoâng coù maët, sôï anh con coù theå taùng thaân maát maïng. Nay con muoán cuøng anh con ñi vaøo bieån caû. Vua cha noùi: - Tuøy yù con. Khi aáy töø bieät vua vaø phu nhaân, cuøng quyeán thuoäc roài, Thieän Haønh ñeán trong thaønh Tu-ba-la rung chuoâng rao: - Ai coù theå xaû ly cha meï, vôï con, anh em chò em vaø caùc thaân quyeán, muoán caàu vaøng baïc traân baûo voâ giaù baûo chaâu, thì theo toâi vaøo bieån. Taát caû moïi nhu caàu aên uoáng, moïi thöù ñeå trang söùc, toâi seõ cung caáp. Baáy giôø, coù naêm traêm khaùch buoân ñeán taäp hôïp lieàn choã ñoù. Thieän Haønh cuøng naêm traêm khaùch buoân ñeàu ñeán thaønh Tu-ba-la ñeå mua thuyeàn vaø tìm thuyeàn sö. Thuyeàn sö cho bieát trong bieån coù caùc naïn nhö: naïn soùng thaàn, naïn nöôùc xoaùy, naïn ñaïi ngö... Chuaån bò thuyeàn xong, rao truyeàn nhö treân laàn thöù hai, roài thaû thuyeàn ra bieån. Nhôø phöôùc ñöùc cuûa Thieän Haønh neân thuyeàn ñöôïc thuaän buoàm xuoâi gioù ñeán choã baõi thaát baûo. Thieän Haønh noùi vôùi caùc thöông nhaân: - Nay ñaõ ñeán choã baõi baùu vaät. Neân coät thuyeàn cho chaéc. Roài tuøy yù thu nhaët cuûa baùu cho vöøa ñaày thuyeàn. Ñöøng ñeå bò chìm ñaém. Caùc thöông nhaân vaâng lôøi, thu laáy cuûa baùu. Thieän Haønh daïy baûo caùc thöông nhaân roài, laïi ñeán choã khaùc. Baáy giôø, Vöông töû AÙc Haønh duøng aùc ngoân noùi vôùi caùc thöông nhaân: - Neáu vöông töû Thieän Haønh maø an oån trôû veà, thì seõ ñoaït heát cuûa baùu cuûa caùc ngöôøi. Ngay baây giôø chuùng ta neân nhaän chìm thuyeàn cuûa Thieän Haønh roài ñi. AÙc Haønh noùi vôùi naêm traêm thöông nhaân nhö vaäy. Hoï nhaän lôøi neân nhaän chìm thuyeàn cuûa Thieän Haønh roài boû ñi. Do quaû baùo baïc phöôùc cuûa hoï neân thuyeàn bò gioù ñaùnh vôõ, naêm traêm thöông nhaân bò cheát chìm. Coøn vöông töû AÙc Haønh baùm ñöôïc moät mieáng vaùn cuûa thuyeàn, neân ñöôïc gioù thoåi töø töø vaøo trong bôø. Giôø ñaây, AÙc Haønh soáng trong moät xoùm ngheøo naøn nôi bôø bieån; haèng ngaøy khaát thöïc töøng nhaø ñeå soáng.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l79

Khi Thieän Haønh trôû laïi choã cuõ khoâng thaáy caùc thöông nhaân, cuõng khoâng thaáy thuyeàn, lieàn ñaám ngöïc khoùc than aùo naõo vì sôï caùc thöông nhaân bò aùc quyû la saùt haïi. Khi aáy vò thaàn nôi baõi cuûa baùu noùi vôùi Thieän Haønh: - Naêm traêm thöông nhaân chaúng phaûi bò aùc quyû la saùt haïi. Maø do lôøi noùi aùc cuûa vöông töû AÙc Haønh phaù hoaïi. Naêm traêm thöông nhaân bò xuùi, hoï ñaõ nhaän chìm thuyeàn cuûa oâng roài boû ñi. Do quaû baùo baïc phöôùc cuûa hoï neân bò gioù ñaäp beå thuyeàn, naêm traêm thöông nhaân ñeàu bò cheát chìm trong bieån. Coøn vöông töû AÙc Haønh thì baùm ñöôïc mieáng vaùn cuûa thuyeàn nhôø gioù thoåi ñaõ troâi ñeán bôø, ñang soáng beân baõi bieån baèng caùch xin aên haøng ngaøy. Thieän Haønh töï nghó: “Nay ta haõy ñeán tröôùc cung cuûa Haûi Long vöông xin ngoïc nhö yù chaâu.” Nghó xong, theo loä trình tieán ñeán baõi cuûa La saùt. Naêm traêm nöõ La saùt ra tieáp ñoùn. Vöøa thaáy töø xa, hoï lieàn noùi leân lôøi chaøo: - Thieän lai, Ñoàng töû! Ngöôøi muoán ñeán ñaâu? Thieän Haønh traû lôøi: - Chuùng sinh nôi Dieâm-phuø-ñeà baàn cuøng khoå sôû. Toâi muoán ñeán nôi cung cuûa Haûi long vöông ñeå xin ngoïc nhö yù baûo chaâu, khieán cho chuùng sinh ôû Dieâm-phuø-ñeà khoûi phaûi baàn cuøng khoán khoå. La saùt hoûi: - Muoán duøng loaïi xe naøo? Thieän Haønh noùi: - Toâi muoán duøng loaïi xe lôùn. La saùt nöõ noùi: - Laønh thay, neáu oâng thaønh Toái Chaùnh giaùc, toâi seõ xuaát gia laøm ñeä töû cuûa oâng. Thieän Haønh noùi: - Coù theå ñöôïc. Thieän Haønh töø xa thaáy thaønh baèng vaøng. Trong thaønh coù moät caùi giöôøng baèng vaøng, roàng ñang ngoài treân chieác giöôøng ñoù. Vöông töû Thieän Haønh lieàn ñeán nôi thaønh baèng vaøng, choã cuûa roàng ngoài. Long Vöông töø xa thaáy lieàn noùi leân lôøi chaøo hoûi: - Thieän lai, Ñoàng töû! Ngöôøi muoán ñeán ñaâu? Thieän Haønh traû lôøi: - Long Vöông bieát chaêng, chuùng sinh nôi coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeàu ngheøo khoå khoán cuøng. Toâi muoán ñeán nôi cung cuûa Haûi Long vöông laáy ngoïc nhö yù chaâu, khieán cho ngöôøi nôi Dieâm-phuø khoûi phaûi ngheøo cuøng

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l80

khoán khoå. Long Vöông lieàn noùi: - Cung cuûa Haûi Long vöông khoù coù theå ñeán ñöôïc. Baûy ngaøy loäi nöôùc, thöôøng ñeán ñaàu goái. Baûy ngaøy loäi nöôùc ñeán roán. Baûy ngaøy loäi nöôùc ñeán naùch. Baûy ngaøy bôi qua. Baûy ngaøy ñi treân boâng sen. Baûy ngaøy ñi treân ñaàu raén. Sau ñoù, môùi ñeán cung cuûa Haûi Long vöông. Nay ngöôøi haõy huûy boû chuyeán ñi. Toâi coù baûo chaâu, coù khaû naêng möa baûy moùn baùu xuoáng phöông Ñoâng hai ngaøn do tuaàn. Nay toâi bieáu cho ngöôøi. Thieän Haønh traû lôøi: - Khoâng theå ñöôïc. Daàu sao, toâi phaûi ñeán cung Haûi Long vöông. Long Vöông hoûi: - Ngöôøi caàn laáy thöù xe naøo? - Toâi caàn laáy loaïi xe lôùn. Long vöông noùi: - Neáu ngöôøi thaønh baäc Toái Chaùnh giaùc, toâi seõ xuaát gia, laøm ngöôøi ñeä töû trí tueä ñeä nhaát cuûa ngöôøi. Thieän Haønh lieàn boû thaønh baèng vaøng ra ñi. Töø xa thaáy thaønh baèng baïc, trong ñoù coù Long Vöông ñang ngoài treân giöôøng baèng baïc. Vöông töû Thieän Haønh ñeán thaønh baïc, choã cuûa Long Vöông. Long Vöông töø xa thaáy lieàn noùi leân lôøi chaøo: - Thieän lai, Ñoàng töû! Ngöôøi muoán ñeán ñaâu? Thieän Haønh noùi: - Long Vöông bieát chaêng, chuùng sinh coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeàu baàn cuøng khoán khoå. Toâi muoán ñeán

cung Haûi Long vöông laáy ngoïc nhö yù chaâu, ñeå khieán cho ngöôøi nôi Dieâm-phuø-ñeà khoûi phaûi baàn cuøng khoán khoå. Long Vöông noùi: - Cung Haûi Long vöông khoù coù theå ñeán ñöôïc. Baûy ngaøy loäi nöôùc thöôøng ñeán ñaàu goái. Baûy ngaøy ñeán roán. Baûy ngaøy ñeán naùch. Baûy ngaøy bôi qua. Baûy ngaøy ñi treân hoa sen. Baûy ngaøy ñi treân ñaàu raén. Sau ñoù, môùi ñeán cung cuûa Haûi Long vöông. Nay ngöôøi haõy huûy boû chöông trình ñi. Toâi coù baûo chaâu coù khaû naêng möa baûy moùn baùu xuoáng phöông Nam boán ngaøn do tuaàn. Toâi seõ bieáu cho ngöôøi. Thieän Haønh noùi: - Toâi khoâng laáy. Daàu sao, toâi phaûi ñeán cung cuûa Haûi Long vöông. Long Vöông hoûi: - Ngöôøi muoán laáy loaïi xe naøo? - Toâi muoán laáy thöù xe lôùn.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l81

Long Vöông laïi noùi: - Neáu ngöôøi thaønh baäc Toái Chaùnh giaùc toâi seõ xuaát gia laøm ñeä töû thaàn tuùc ñeä nhaát cuûa ngöôøi. Thieän Haønh lieàn boû thaønh baïc ra ñi, laïi thaáy coù thaønh löu ly, vaø caùc long vöông ñang ngoài... nhö treân... Toâi bieáu cho ngöôøi nhö yù chaâu coù khaû naêng möa baûy moùn baùu saùu möôi ngaøn do tuaàn xuoáng phöông Taây. Thieän Haønh noùi: - Toâi khoâng laáy. Chuû yeáu toâi phaûi ñeán cung cuûa Haûi Long vöông. Long vöông laïi hoûi: - Ngöôøi caàn laáy loaïi xe gì? - Toâi caàn laáy thöù xe lôùn. Long Vöông noùi: - Neáu ngöôøi thaønh baäc Toái Chaùnh giaùc, toâi seõ xuaát gia laøm ngöôøi ñeä töû ña vaên ñeä nhaát cuûa ngöôøi. Khi aáy Thieän Haønh baét ñaàu loäi nöôùc baûy ngaøy ñeán ñaàu goái, cho ñeán baûy ngaøy ñi treân boâng sen, cho ñeán choã raén ñoäc, vôùi yù nghó: “Do laøm nhaân gì maø quaû baùo sinh trong loaøi raén ñoäc? Ñaâu khoâng phaûi ñaây laø quaû baùo do ñôøi tröôùc saân nhueá. Caàn phaûi duøng phaùp gì ñeå haøng phuïc noù? Duy chæ coù loøng töø.” Thieän Haønh lieàn tö duy töø taâm tam-muoäi. Khi aáy caùc con raén ñoäc ñeàu cuùi ñaàu xuoáng. Thieän Haønh ñi qua. Ñeán choã cung cuûa Haûi Long vöông. Khi aáy Haûi Long vöông töø xa thaáy lieàn an uûi hoûi: - Thieän lai Ñoàng töû, ngöôøi muoán ñieàu gì? - Nay toâi muoán ñöôïc haït nhö yù baûo chaâu nôi buùi toùc cuûa ngaøi. Haûi Long vöông noùi: - Caùc ngöôøi ñôøi soáng ngaén nguûi. Haït chaâu naøy giaù trò raát lôùn. Chaúng phaûi laø ta khoâng cho. Ta seõ cho ngöôi vôùi ñieàu laø khi naøo ngöôi gaàn qua ñôøi thì ñem haït chaâu naøy traû laïi. Noùi vaäy xong, Haûi Long vöông lieàn côûi haït chaâu trao cho Thieän Haønh, vaø sai hai con roàng sau naøy seõ mang haït chaâu veà laïi. Thieän Haønh caàm haït chaâu caàu nguyeän: - Neáu ñaây laø ngoïc nhö yù thì boãng nhieân ñöa toâi veà ñeán thaønh Tu- ba-la. Thieän Haønh vöøa nghó trong yù muoán, thì lieàn trong choác laùt veà ñeán thaønh Tu-ba-la. Baáy giôø, vöông töû AÙc Haønh nghe vöông töû Thieän Haønh töø bieån caû an oån trôû veà lieàn ñeán choã Thieän Haønh noùi: - Anh coù bieát chaêng. Nay em ôû taïi xoùm baàn cuøng. Tìm söï soáng

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l08l

baèng caùch xin aên töøng nhaø. Anh töø bieån caû an oån trôû veà, thu hoaïch ñöôïc gì? Thieän Haønh noùi: - Anh nhaän ñöôïc ngoïc nhö yù baûo chaâu ñem veà ñaây. Thieän Haønh noùi tieáp: Hieän taïi anh ñang meät moûi. Muoán nghæ moät chuùt.

Thieän Haønh lieàn goái ñaàu nôi ñaàu goái cuûa AÙc Haønh maø nguû. Khi aáy AÙc Haønh lieàn laáy gai caây khö-ñaø-lal878 ñaâm vaøo hai troøng con maét cuûa Thieän Haønh roài laáy haït chaâu ñi. Thieän Haønh bò toån thöông hai con maét, maùu chaûy öôùt caû thaân, sôø soaïng sôï haõi ñi khaép nôi maø khoâng thaáy ñöôøng. Beøn ñeán trong vöôøn cuûa Nguyeät vöông. Khi aáy baø giaø giöõ vöôøn coù hai ñöùa con nhoû, töø xa thaáy moät ngöôøi ñi ñeán, maùu dính ñaày ngöôøi, khoâng thaáy ñöôøng ñi, ñoäng loøng thöông, hoûi: "Vì lyù do gì oâng ñi tôùi ñi lui trong vöôøn cuûa vua Nguyeät, vôùi daùng ñieäu sôø soaïng sôï haõi, khoâng thaáy ñöôøng nhö vaäy?" Thieän Haønh keå laïi ñaày ñuû nhaân duyeân cho baø laõo nghe. Baø laõo noùi: - Ta coù hai ñöùa con coù theå cuøng ngöôi vui chôi. Nay ngöôi coù theå ôû ñaây nhö con cuûa ta vaäy. Baáy giôø, AÙc Haønh lieàn trôû laïi thaønh Tu-la-tra, ñeán choã vua Nguyeät Ích taâu vôùi vua: - Vua neân bieát, con ôû trong bieån caû gaëp gioù lôùn ñaùnh beå thuyeàn. Naêm traêm thöông nhaân ñeàu bò cheát chìm döôùi bieån. Chæ coù moät mình con trôû veà an oån. Nhaø vua noùi: - Con töø bieån caû trôû veà an oån. Con coù tìm ñöôïc nhöõng thöù gì khoâng? AÙc Haønh thöa: - Con tìm ñöôïc nhö yù baûo chaâu ñaây. Nhaø Vua lieàn hoûi: - Ngoïc chaâu naøy coù coâng duïng theá naøo? AÙc Haønh thöa: - Khoâng bieát. Nhaø vua lieàn laáy ngoïc chaâu giao cho ngöôøi giöõ kho caát. Khi aáy AÙc Haønh lieàn sai söù noùi vôùi Nguyeät Vöông laân quoác: "Thieän Haønh cuøng naêm traêm thöông nhaân vaøo trong bieån caû ñeå laáy vaät baùu, bò nöôùc nhaän chìm cheát roài. Nay Vua coù theå gaû con gaùi cho toâi." Nhaø vua lieàn traû lôøi: "Ñôïi ta hoûi yù kieán cuûa con gaùi ta ñaõ." Nhaø vua lieàn keâu con mình hoûi:

l878. Khö-ñaø-la . Skt. khadira; teân moät loaïi caây, cho goå raát cöùng.

- Thieän Haønh cuøng naêm traêm thöông nhaân vaøo trong bieån laáy cuûa baùu, bò nöôùc nhaän chìm cheát roài. AÙc Haønh trôû veà an oån. Nay muoán cöôùi con laøm vôï. YÙ con theá naøo? Con gaùi cuûa vua Nguyeät traû lôøi: - Khoâng theå ñöôïc! Con muoán chính con ñi tìm choàng cuûa con. Nhaø vua lieàn ra leänh trong nöôùc, taäp trung laïi ñeå trang ñieåm con gaùi mình. Coâ ñi ra ngoaøi tìm choàng khaép moïi nôi. Baáy giôø, Thieän Haønh ñang söû duïng caây ñaøn vôùi aâm ñieäu du döông traàm boång, ñang coù maët trong vöôøn. Ngöôøi con gaùi cuûa vua thöôûng thöùc aâm thanh du döông ñoù. Lieàn ñeán taâu vôùi vua cha: - Vua cha bieát chaêng, con muoán laáy ngöôøi naøy laøm choàng. Vua cha noùi: - Ngöôøi naøy laø ngöôøi muø kia maø. Ngöôøi con gaùi vua noùi: - Ñieàu ñoù khoâng can gì. Khi aáy vua Nguyeät lieàn keâu Thieän Haønh noùi: - Naøy Ñoàng töû, ngöôi laø ngöôøi ôû ñaâu? Thieän Haønh thöa: - Nhaø vua bieát cho, toâi laø ñeä nhaát Thaùi töû cuûa vua Nguyeät Ích, teân laø Thieän Haønh. Nhaø vua hoûi: - Taïi sao hai con maét bò muø nhö theá? Thieän Haønh lieàn ñem nhaân duyeân treân trình baøy roõ raøng cho nhaø vua. Nhaø vua noùi: - Neáu ngöôi laø con cuûa vua Nguyeät Ích thì nay ngöôi seõ phaùt nguyeän khieán cho con maét bình phuïc laïi. Thieän Haønh lieàn phaùt nguyeän: - Toâi vì chuùng sinh coõi Dieâm-phuø-ñeà ngheøo khoå nguy khoán neân vaøo bieån caû ñeå tìm caàu ngoïc nhö yù baûo chaâu. Vì muoán cho chuùng sinh nôi Dieâm-phuø-ñeà khoûi phaûi baàn cuøng khoán khoå. Vöông töû AÙc Haønh ñaõ duøng aùc ngoân ñeå phaù hoaïi, khieán

naêm traêm thöông nhaân boû toâi ñi veà, laïi duøng gai caây khö-ñaø-la ñaâm vaøo hai con maét toâi, laáy ngoïc nhö yù cuûa toâi ñi. Toâi ñoái vôùi AÙc Haønh khoâng heà coù aùc taâm. Neáu lôøi toâi laø chaân thaät khoâng hö ñoái thì xin cho hai con maét toâi ñöôïc bình phuïc laïi. Lôøi phaùt nguyeän vöøa xong, hai con maét baét ñeàu bình phuïc laïi. Nhaø vua lieàn ra leänh trang ñieåm cöïc ñeïp cho con gaùi mình ñeå gaû cho Thieän Haønh. Nhaø vua sai söù baùo tin cho vua Nguyeät Ích: “Ngaøi coù bieát chaêng, vöông töû Thieän Haønh töø bieån trôû veà an oån. Nay toâi ñaõ trang ñieåm cöïc

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l08>

ñeïp con gaùi toâi ñeå gaû cho Thieän Haønh. Giôø ngaøi neân ñeán thaønh Tu-la- tra.” Vua Nguyeät Ích lieàn ra leänh caû nöôùc trang hoaøng caùc thöù. Vöông töû Thieän Haønh ñi ñeán thaønh Tu-la-tra, ñaûnh leã saùt chaân vua roài, trình baøy ñaày ñuû nhaân duyeân cho nhaø vua nghe. Nhaø vua lieàn ra leänh gieát AÙc Haønh. Thieän Haønh taâu vôùi vua cha: - Xin vua cha khoâng neân gieát. Vua Nguyeät Ích ra lònh truïc xuaát AÙc Haønh ra khoûi nöôùc. Thieän Haønh thöa vua cha: - AÙc Haønh ñem ngoïc chaâu veà. Nay ngoïc chaâu ñeå ôû ñaâu? Vua cha noùi: - Hieän caát trong kho. Thieän Haønh yeâu caàu vua cha cho ñem ngoïc chaâu ra. Thieän Haønh lieàn taém röûa saïch seõ, maëc aùo traéng môùi, saïch, laáy ngoïc chaâu cung trí nôi ñaàu truï côø, ñeå treân ñieän cao ñeïp roài phaùt nguyeän: - Neáu quaû ñuùng ñaây laø ngoïc nhö yù baûo chaâu thì neân möa xuoáng côn möa baùu xuoáng ñaày coõi Dieâm-phuø-ñeà. Trong coõi Dieâm-phuø-ñeà, coù ngöôøi naøo beänh, haõy khieán cho ñöôïc laønh. Thieän Haønh phaùt lôøi nguyeän vöøa xong, trong khoaûng khaéc lieàn coù traän möa baûy moùn baùu ñaày caû Dieâm-phuø-ñeà. Sau ñoù moät thôøi gian vua Nguyeät Ích qua ñôøi. Thieän Haønh keá vöông vò. Khi aáy vöông töû AÙc Haønh ñeán choã Thieän Haønh thöa: - Nay em soáng ngoaøi nöôùc, xin aên töøng nhaø ñeå soáng. Vua noùi: - Neáu em coù theå baûo veä caùi ñaàu cuûa anh thì anh seõ ñaûm baûo söï soáng cuûa em. AÙc Haønh traû lôøi: - Vaâng. Sau ñoù, khi nhaø vua naèm nguû, AÙc Haønh nghó: “Nay ta coù theå döùt maïng noù.” Khi vöøa ruùt dao ñeå cheùm, töùc thì caùnh tay cuûa AÙc Haønh töï nhieân bò rôi xuoáng, lieàn la leân: - Ñaïi hoïa! Nhaø vua lieàn tænh daäy, hoûi: - Taïi sao Ñoàng töû goïi laø ñaïi hoïa? AÙc Haønh traû lôøi: - Trôøi taïo ra nghieäp naøy. Nhaø vua noùi: - Taïi sao vaäy? AÙc Haønh ñem nhaân duyeân naøy trình baøy vôùi vua, vua noùi:

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l84

- Thaät söï laø do ngöôi taïo ra nghieäp naøy. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Vua Nguyeät Ích khoâng phaûi laø ai khaùc maø laø Tònh Phaïn vöông. Ñeä nhaát phu nhaân nay laø Ma-da. Vua Nguyeät laø Chaáp Tröôïng Thích chuûng. Con gaùi cuûa vua Nguyeät nay laø Cuø-di. Baø giaø giöõ vöôøn laø Tyø-kheo-ni Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà. Hai ñöùa nhoû nay laø Nan-ñaø vaø A-nan. Thieän Haønh chính laø Ta. AÙc Haønh laø Ñeà-baø-ñaït-ña vaäy. Naêm traêm thöông nhaân töùc naêm traêm Tyø-kheo hieän nay ñoù. Xöa kia Ñeà-baø duøng lôøi aùc ñeå daïy, phaù hoaïi moïi ngöôøi, nay cuõng laïi duøng lôøi aùc daïy vaø phaù hoaïi vaäy. 3. Öu-Ba-Ly Vaán Baáy giôø Öu-ba-ly lieàn

töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeå troáng vai beân höõu, ñaàu goái beân höõu chaám ñaát, chaép tay thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, theá naøo goïi laø phaù Taêng? Bao nhieâu ngöôøi môùi goïi laø phaù Taêng? Ai laø ngöôøi phaù hoøa hieäp Taêng?l879 Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Coù hai söï vieäc phaù Taêng: Voïng ngöõ, töông tôï ngöõ. Duøng hai vieäc naøy neân goïi laø phaù Taêng. Naøy Öu-ba-ly, laïi coù hai söï vieäc phaù Taêng: taùc yeát-ma, haønh xaù-la. Naøy Öu-ba-ly, moät Tyø-kheo khoâng theå phaù Taêng, tuy caàu phöông tieän cuõng khoâng theå phaù Taêng. Cuõng chaúng phaûi Tyø- kheo-ni, chaúng phaûi Thöùc-xoa-ma-na, sa-di, sa-di-ni phaù Taêng, tuy caàu phöông tieän phaù Taêng cuõng khoâng theå phaù Taêng. Naøy Öu-ba-ly, chuùng naøy moät Tyø-kheo, chuùng kia moät Tyø-kheo, hoï laøm vieäc phaù Taêng, haønh xaù-la, taùc yeát-ma nhö vaäy cuõng khoâng theå phaù Taêng, chæ khieán cho Taêng traàn caául880 maø thoâi; hai ngöôøi, ba ngöôøi cuõng vaäy. Naøy Öu-ba-ly, neáu chuùng naøy boán ngöôøi hoaëc hôn, chuùng kia boán ngöôøi hoaëc hôn, laøm vieäc phaù Taêng haønh xaù-la, taùc yeát-ma. Naøy Öu-ba-ly, vôùi soá ngöôøi nhö vaäy ñöôïc goïi laø phaù Taêng. Nhö vaäy goïi laø phaù hoøa hôïp Taêng. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Phaù hoøa hôïp Taêng maéc nhöõng toäi gì? Ñöùc Phaät daïy: - Phaù hoøa hôïp Taêng thoï toäi trong neâ-leâ moät kieáp khoâng theå cöùu chöõa ñöôïc. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Taêng bò vôõ roài, ngöôøi naøo laøm cho hoøa hôïp laïi ñöôïc nhöõng phöôùc

l879. Tham chieáu, Vin. ii. 202: “Upāli hoûi, cho ñeán möùc naøo, thì Taêng nöùt maø khoâng vôõ? Cho ñeán möùc naøo thì Taêng nöùt vaø vôõ? (kittāvatā … sangharāji hoti, no cva sanghabhedo? Kittāvatā ca pana sangharāji ceva hoti sanghabhedo ca?) l880. Taêng traàn caáu . Taêng baån vì buïi. Baûn Haùn ñoïc laø sangharaja, thay vì sangharāji. Xem cht. l> treân.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > l85

g ì? Ñöùc Phaät daïy: - Ñöôïc nhaän söï an laïc nôi coõi Phaïm Thieân moät kieáp. Ngaøi noùi keä: Vui thay, Taêng hoøa hôïp! Hoøa hôïp khoâng tranh caõi. Hoøa hôïp thì coù phaùp, Thöôøng ñöôïc sieâng naêng tu. Laøm cho Taêng hoøa hôïp, Soáng vui moät kieáp trôøi. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Taát caû ngöôøi phaù Taêng ñeàu ñoïa ñòa nguïc moät kieáp ñeå thoï khoå phaûi khoâng? Ñöùc Phaät noùi vôùi Öu-ba-ly: - Taát caû nhöõng ngöôøi phaù Taêng khoâng phaûi chæ ñoïa ñòa nguïc ñeå thoï khoå moät kieáp maø heát ñaâu. - Naøy Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo, phi phaùp maø noùi laø phaùp, chaáp chaët phaùp naøy phaù hoøa hôïp Taêng. Keû kia töï bieát, phaù Taêng vôùi töôûng phi phaùp,l88l beøn taùc vôùi yù töôûng phi phaùp maø noùi raèng,: “Ñaây laø phaùp, ñaây laø tyø-ni, ñaây laø lôøi Phaät daïy.” Baèng kieán giaûi dò bieät, xu höôùng dò bieät, maø haønh xaù-lal882 ñeå phaù Taêng.l88> Naøy Öu-ba-ly, keû phaù Taêng naøy moät kieáp thoï khoå nôi Neâ-leâ khoâng theå cöùu ñöôïc. - Neáu Tyø-kheo phi phaùp noùi laø phaùp, chaáp chaët vieäc naøy, phöông tieän phaù Taêng, bieát raèng trong söï phaù Taêng laø phi phaùp, noùi raèng, “Ñaây laø phaùp, ñaây laø tyø-ni, ñaây laø lôøi Phaät daïy.” Roài haønh xaù-la phaù Taêng, taùc yeát-ma. Naøy Öu-ba-ly, ngöôøi phaù Taêng nhö vaäy moät kieáp thoï khoå nôi neâ-leâ khoâng theå cöùu ñöôïc. - Phaù Taêng vôùi töôûng phaùp, beøn vôùi töôûng phi phaùp maø noùi,l884 l88l. Phi phaùp

töôûng phaù : Phi phaùp, bieát ñoù laø phi phaùp; vaø tuyeân boá phi phaùp vôùi yù töông ñoù laø phi phaùp. Tyø-kheo phaù taêng bieát raèng, söï phaù taêng naøy seõ ñöa ra giaùo phaùp khaùc vôùi chaùnh phaùp. Tham chieáu Pali, Vin.ii. 205: tasmi adhammaditthi, bhede adhammaditthi, trong ñaây coù phi phaùp. Trong söï phaù taêng naøy, laø phi phaùp. l882. Boác thaêm, laáy yù kieán. l88>. Tham chieáu Pali: “Tyø-kheo thuyeát minh phi phaùp laø phaùp, bieát trong ñaây laø phi phaùp, trong söï phaù Taêng naøy laø phi phaùp, maø kieân trì kieán giaûi dò bieät, xu höôùng dò bieät, sôû thích dò bieät, ñeà nghò ruùt thaêm, noùi raèng, “Ñaây laø Phaùp, ñaây laø Luaät, ñaây laø giaùo thuyeát cuûa Ñaïo sö.” (bhikkhu dhamma dhammoti dīpeti. tasmi adhammaditthi, bhede adhammaditthi, vinidhāya ditthi, vinidhāya khanti, vinidhāya ruci, vinidhāya bhāvam, anussāveti, salākam gāheti, aya dhammo, ayam vinayo, ida satthusāsanam) l884. Töùc laø, phi phaùp maø töôûng laø phaùp, roài tuyeân boá vôùi yù töôûn g ñoù laø phi phaùp. Xem cht. l4 & l6 treân.

cuõng nhö vaäy. - Naøy Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo phi phaùp noùi laø phaùp, chaáp chaët vieäc naøy, phaù hoøa hôïp Taêng, coù yù töôûng laø phaùp ñeå phaù, töôûng laø phaùp noùi: “Ñaây laø phaùp, ñaây laø tyø-ni, ñaây laø lôøi daïy cuûa Phaät,” kieán giaûi khoâng khaùc, chaáp nhaän khoâng khaùc, haønh xaù-la, taùc yeát-ma nhö vaäy ñeå phaù Taêng. Naøy Öu-ba-ly, ngöôøi naøy khoâng ñoïa ñòa nguïc moät kieáp ñeå thoï khoå. Nghi, khoâng nghi boán veá cuõng nhö vaäy.l885 Töôûng phi phaùp nghi boán veá cuõng nhö vaäy. Nhö vaäy cho ñeán thuyeát khoâng thuyeát cuõng nhö vaäy. l886

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.